

Projektbeskrivning (hela projekttiden)

Projektamn: *Friluftsfritids*

Projektid: Januari 2014- juni 2016

Syfte

Projektet *Friluftsfritids* har till syfte att:

- öka samarbetet mellan skola, naturskola och ideella organisationer på lokal nivå
- genom konkreta metoder öka intresset för friluftsliv hos allmänheten och stärka lokala föreningar inom friluftssektorn
- fler pedagoger i grundskolans lägre åldrar får relevant kompetens i idrott och hälsa (där friluftsliv ingår), NO, teknik och slöjd utifrån Lgr 11
- fler pedagoger i grundskolans lägre åldrar ska få ökad kunskap om hur utomhuspedagogik som metod kan användas för att nå läroplanens mål i idrott och hälsa, NO, teknik och slöjd
- fler pedagoger i grundskolans lägre åldrar får konkreta metoder för att arbeta ämnesintegrerat med lärande för hållbar utveckling
- fler elever ska få kunskaper om och intresse för att vistas i närnaturen, samt naturkänsla och viljan att värna sin omvärld
- kunskapsutbyte mellan friluftsföreningar och naturskolor

Bakgrund

Naturskoleföreningen har sedan starten 1982 använt friluftsliv som en av flera metoder för sin undervisning. För vissa elever innebär naturskolans verksamhet en första viktig kontakt med och upplevelser i naturen, som senare kan leda till ett eget engagemang. I den nya läroplanen som togs i användning 2011 är undervisning om friluftsliv inskrivet med en större tydlighet än tidigare. Allt fler pedagoger behöver därför hjälp med både fortbildning genomförande, erfar många naturskolor i Sverige. Idag råder brist på både kunskap och resurser när det gäller genomförandet av friluftsliv inom ramen för läroplanen Lgr 11.

Av erfarenhet vet vi i Naturskoleföreningen att friluftsutövande inte bara sker under skoldagen på friluftsdagar och inom ämnet idrott och hälsa, utan även efter skoldagen, på fritids. Fritidspersonalen är inte alltid utbildade ämneslärare, trots att fritidshemmets verksamhet omfattas av samma läroplan som skolans. Därför finns det behovet av fortbildning och stöd i fritidsverksamheten. Detta bekräftas i den nya rapporten från Malmö stad *Malmös väg mot en hållbar framtid- hälsa välfärd och rättvisa* där behov av höjd kvalitet, fortbildning och minskade barngrupper beskrivs. En annan aspekt är att pedagogerna tycker att det är personalkrävande att utöva friluftaktiviteter. Eftersom personalresursen är knapp så går man inte ut så ofta.

Naturskolorna har ofta både rik kunskap och lämplig utrustning för friluftsliv och kan i och med detta stärka fritidsverksamheten lokalt. Många naturskolor har även lokalt kontakt med ideella friluftsföreningar som genom samarbete kan berika innehållet i aktiviteterna.

Beskrivning av hela projektet och genomförandet

Sammanfattning

Tio naturskolor ute i landet (både i storstadsområden och glesbygd) engagerar fritidshem i kommunen i ett friluftsprogram som sträcker sig över tio elevträffar under ett helt läsår. Samverkan sker med lokala föreningarna för att berika programmet. Naturskolepedagoger fortbildar pedagogerna och de ideella ledare som önskar samt finns med på alla träffar för att ge stöd både åt de ideella ledarna och pedagogerna. Läsåret avslutas med en gemensam planering av fortsatt samarbete. Naturskoleföreningen samordnar projektet och sköter planering, kommunikation, administration och dokumentation.

Kommunikation om projektet sker löpande genom filmer, blogg, webb och sociala medier och sprids både i Naturskoleföreningens och deltagande föreningars kanaler.

Utvärdering av projektet genomförs våren 2015 med syfte att dra slutsatser för fortsatt arbete. 2016 planeras en större utvärdering av hela projektet.

Genomförande *Friluftsfritids*

Genomförandet sker i tre steg:

Fortbildning av fritidspersonal

Deltagande i projektet kräver ett engagemang från skolledaren som ser till att fritidspersonalen får möjlighet att delta i fortbildningen och får dedikerad planeringstid. Vikariekostnader för planeringsträff,. Fritidshemmets personal får en halvdagsfortbildning innan elevaktiviteterna drar igång. De ideella ledare som är engagerade i projektet erbjuds att delta i fortbildningen som genomförs i naturen av den lokala naturskolan. Fortbildningen fokuserar på allemansrätt, säkerhet, ledarskap och friluftsteknik. Men även ämnesintegrerade utomhuspedagogiska övningar i NO, teknik och hållbar utveckling. Upplevelser i naturen skapar ofta frågor hos eleverna om bland annat arter och ekologiska sammanhang. För att stärka pedagogernas självförtroende i och kunskap om naturen behövs därför denna ingrediens. Under fortbildningen presenteras också projektet och deltagande föreningar. Innan elevträffarna drar igång har naturskola, fritids och föreningar en gemensam planeringsträff då arbetsfördelning och innehåll görs klart. Föräldrar informeras på föräldramöte för att göra projektet och lokala föreningar kända.

Elevträffar tillsammans med lokala friluftorganisationer

Ett program med ca tio elevträffar under ett läsår läggs upp gemensamt av naturskolan och minst två lokala friluftorganisationer. Elevträffarna hålls på eftermiddagstid i samarbete med fritidspersonalen. *Friluftsfritids* blir en del av den ordinarie verksamheten. Alla elever på de fritids som deltar i projektet är med vid träffarna. Naturskolepedagoger finns alltid med under träffarna men kan ledas växlande av representanter från föreningar och naturskolepedagogen. Naturskolan lånar också ut material till föreningarnas övningar, om det saknas. För att möjliggöra för ideella att engagera sig på eftermiddagstid söks medel för att ersätta förlorad arbetstid. Deltagande elever bjuds in att prova på föreningarnas ordinarie programverksamhet genom skolans veckobrev och särskilda utskick under hela perioden. Press och politiker bjuds in till minst en av elevträffarna.

Dokumentation, reflektion och gemensam planering av fortsatt samarbete

Dokumentation sker lokalt i form av film, stillbilder och blogginlägg. Projektet kommer att få en egen hemsida där övningstips och program från deltagande organisationer finns tillgängliga. Alla pedagoger som deltagit får ett kursintyg och deltagande elever får diplom. Fritids, naturskola och ideella diskuterar tillsammans hur samarbetet kan utvecklas och fortsätta under kommande år utifrån den utvärdering som görs.

Tidsplan 2014-2016

2014 - 2015

Januari: Konceptet tas fram, informations- och handledningsmaterial produceras.

Feb- mars: Planeringsträff Naturskoleföreningen, naturskola och lokala friluftsföreningar. Inbjudan ut till fritids.

April: Förankring skolledning och fritidspersonal, föräldrträff, info till politiker och media

Maj: Fortbildning pedagoger från ett eller flera fritids och föräldramöte

Augusti 2014 - maj 2015: Program, 10 tillfällen med elever, i 20 kommuner

December: Halvtidsutvärdering

2015 - 2016

Januari - maj: spridning av resultat och kunskap till tio nya kommuner där arbetet påbörjas

Maj 2015: Avslutning och utvärdering för de tio första kommunerna. Planering av fortsättning och eventuell utökning till tio nya kommuner.

Augusti 2015- maj 2016: Program genomförs i 20 kommuner

Juni – oktober 2016: utvärdering av hela projektet tillsammans med t ex högskola/universitet

Förväntade effekter av hela projektet

- Pedagoger på fritids i minst 10 kommuner har utbildats i friluftsliv (idrott och hälsa), NO, teknik och lärande för hållbar utveckling.
- Pedagoger i minst 10 kommuner har fått pedagogiska verktyg att fortsätta arbeta med friluftsliv som pedagogisk verksamhet på fritids.
- 600 elever på fritids i minst 10 kommuner (30 elever/grupp i 20 grupper) får kunskaper om att vistas i naturen samt nya upplevelser av friluftsliv som kan leda till engagemang i lokala friluftsföreningar och så småningom en vilja att värna vår närmiljö.
- 600 elever har fått sinnliga upplevelser och ökad hälsa samt nya praktiska upplevelser att haka upp undervisningen i NO och teknik på.
- Natur nära fritids uppmärksammas som platser lämpliga för pedagogisk verksamhet och friluftsliv.
- Minst tio nya lokala samarbeten mellan skola, naturskola och friluftsföreningar startas.
- Nya kontakter och nätverk mellan lokala friluftsföreningar bildas.
- Nya kontaktytor mot skolan för friluftsföreningar skapas.
- Kännedomen om vilka olika aktörer som bedriver verksamhet i naturen ökar i de kommuner projektet genomförs i.
- Kännedomen om närnaturens, friluftslivets och utomhuspedagogikens alla värden ökar.

Budget vt 2014- vt 2015

Projektledare lön	300 000
Lön naturskolepedagoger (20 fritidsgrupper i 10 kommuner)	1 147 500

Ersättning friluftorganisationer	40 000
Resor genomförande	18 500
Resa, Kost och logi fortbildning, utvärdering	36 000
Kommunikation hemsida, film, bloggadministration	40 000
Utrustning	10 000
OH	12 000
Summa	1 604 000

Kostnad per arbetad timme
1 447 500kr/4984 h ger 290 kr/h

Budget ht 2015- ht 2016 (projektet dubblas och omfattar 20 kommuner)

Projektledare lön	300 000
Lön naturskolepedagoger (20 fritidsgrupper i 10 kommuner)	2 295 000
Ersättning friluftorganisationer	80 000
Resor genomförande	37 000
Resa, Kost och logi fortbildning, utvärdering	72 000
Kommunikation hemsida, film, bloggadministration	80 000
Utrustning	20 000
OH	12 000
Utvärdering	100 000
Summa	2 996 000

Total kostnad 2014-2016
4 600 000 kr

Aktivitetstimmar för år 2012:

Årsmötet, 3 dagar, ca 80 deltagare, 8 aktivitetstimmar/dag. Totalt 1920 aktivitetstimmar.
Fortbildning, 2 dagar, ca 20 deltagare, 8 aktivitetstimmar/dag. Totalt 320 aktivitetstimmar.
Regionträffar, 10 st, ca 20 deltagare, ca 5 aktivitetstimmar/träff. Totalt 1000 aktivitetstimmar.
Totalt omkring 3240 aktivitetstimmar per år för medlemmarna.

101 naturskolor, ca 2500 barn/år, ca 4 aktivitetstimmar/barn. Totalt ca 252 500 barn och 1 010 000 aktivitetstimmar.

Lärofortbildning på 101 naturskolor x 20 fortbildningsdagar ger 2020 fortbildningsdagar/år, ca 25 deltagare Totalt 50 500 deltagare, ca 5 aktivitetstimmar. Totalt 252 500 aktivitetstimmar. Totalt antal aktivitetstimmar för ickemedlemmar: 1 262 500 timmar

TOTALT ANTAL AKTIVITETSTIMMAR: 1 265 740 timmar